

Autorii acestei ediții:

- Adrian Lupușor
- Alexandru Fală
- Victoria Vasilescu

Realitatea Economică este o publicație economică lunară ce identifică cele mai importante evoluții economice și politice. Cititorii săi sunt decidenții de politici, directorii executivi ai companiilor locale, străine și ai băncilor comerciale, reprezentanții instituțiilor internaționale, ambasadelor și partidelor politice, jurnaliștii economici.

Acronimele și abrevierile utilizate:

f-a-p – față de anul precedent; f-t-p – față de trimestrul precedent; f-l-p – față de luna precedentă, s-d-p – sfârșit de perioadă, T4:07 – trimestrul patru 2007; Jan:09 – ianuarie 2009; BNS – Biroul Național de Statistică; ANOFM – Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă; BNM – Banca Națională a Moldovei; MDL – leul moldovenesc; ISD- investiții străine directe, p.p. - puncte procentuale.

EXPERT-GRUP este un centru analitic independent din Moldova, a cărui misiune este de a oferi mediul propice manifestării gândirii libere și netriviale, fapt ce va permite instituției să fie un lider în furnizarea unor analize economice obiective și să promoveze în mod eficient idei și soluții inovatoare pentru problemele economice cu care se confruntă Moldova în procesul transformării economice, dezvoltării societale și integrării europene.

Date de contact:

Republica Moldova, mun. Chișinău
str. Pușkin, 45 B, et. 4, MD-2005
Telefon: +373 22 929 994
Email: info@expert-grup.org

Indicele Compozit Anticipator (ICA)

ICA este format prin agregarea a șase indicatori macroeconomici: exporturi, transferuri în favoarea persoanelor fizice, credite noi, ponderea reducerilor pentru pierderi la credite, banii în circulație (M0) și marja bancară. Indicatorii au fost selectați în funcție de relevanță față de tendințele economice. Mai multe detalii privind metodologia de calcul pot fi găsite pe pagina [EXPERT-GRUP](http://expert-grup.org).

■ Evoluția Indicatorului Compozit Anticipator

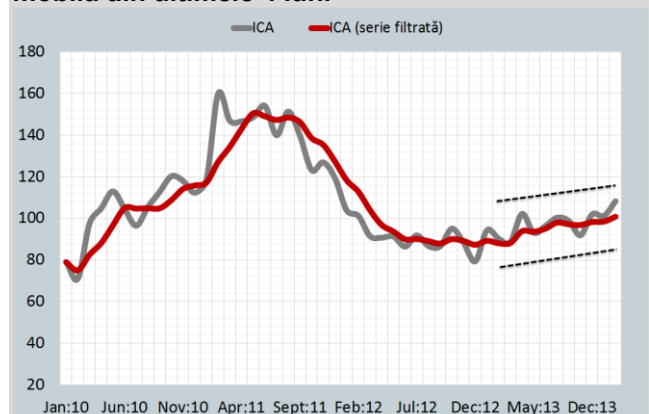
Recuperarea economiei moldovenești continuă, însă persistă mai multe riscuri interne și externe. În dec:13, Indicele Compozit Anticipator (ICA) și-a continuat trendul ascendent, avansând cu 2,4 puncte față de luna precedentă (100,9 față de 98,5 puncte).

Totuși, după cum am menționat și în edițiile precedente, recuperarea tinde să fie una lentă, relevând faptul că creșterea economică robustă din 2013 a fost catalizată practic în proporție de 50% de factori ciclici (an agricol favorabil și creșterea de „catch up” a economiei) și nu structurali. Astfel, relansarea lentă a Indicelui Compozit Anticipator sugerează revenirea economiei moldovenești la o creștere mult mai moderată în anul 2014 față de anul precedent.

Îmbunătățirea nivelului ICA a fost determinată de majoritatea componentelor indicelui. Astfel, pe fondul îmbunătățirii condițiilor macroeconomice din țară și regiune, băncile și-au dinamizat activitatea de creditare: volumul total al creditelor noi acordate în dec:13 a crescut cu 64% f-a-p. Creșterea a fost propulsată de creditele acordate firmelor (+69,1% f-a-p), iar, spre deosebire de lunile precedente, creditarea populației, la fel, a cunoscut o creștere robustă (+27,6% f-a-p). Extinderea portofoliilor bancare a permis îmbunătățirea calității acestora: în dec:13 ponderea creditelor neperformante în total credite a diminuat la 11,6% (12,1% în noi:13). Deși, nivelul respectiv rămâne unul înalt în raport cu alte state din regiune, pe parcursul anului 2013 s-a atestat o tendință constantă de ameliorare. Nivelul de monetizare a economiei a continuat să fie înalt, pe fondul unei politici monetare expansioniste: în dec:13, volumul banilor în circulație crescute cu 32,5% f-a-p. Activitatea de export a rămas dinamică, cu o creștere de 17% f-a-p în noi:13, fiind alimentată de exporturile spre UE (+27,7%) și alte țări (+69,4%). Remiterile, deși temporează, au continuat să susțină consumul intern: transferurile de bani de peste hotare în favoarea persoanelor fizice, în noi:13, au crescut cu 1,3% f-a-p.

O serie de riscuri interne și externe urmează să submineze ritmul de creștere economică și induc incertitudine privind anul economic 2014. Factorii care au stat la baza creșterii economice atât de rapide din anul trecut (recolta agricolă bogată, politica monetară expansionistă și deprecierea monedei naționale) urmează să se disipeze pe parcursul anului curent. Având în vedere faptul că aceștia nu vor putea fi înlocuiți în mod imediat cu factori structurali (impulsionarea activității investiționale, diversificarea exporturilor etc.), menținerea unui nivel de creștere economică similar cu cel din 2013 nu este fezabilă. Încetinirea ritmului de creștere economică în 2014 ar putea fi determinată și de înrăutățirea relațiilor economice cu Federația Rusă, iar incertitudinile legate de perioada electorală vor determina companiile să mențină activitatea investițională în stare de așteptare.

Indicele Compozit Anticipator, date brute și media mobilă din ultimele 4 luni¹

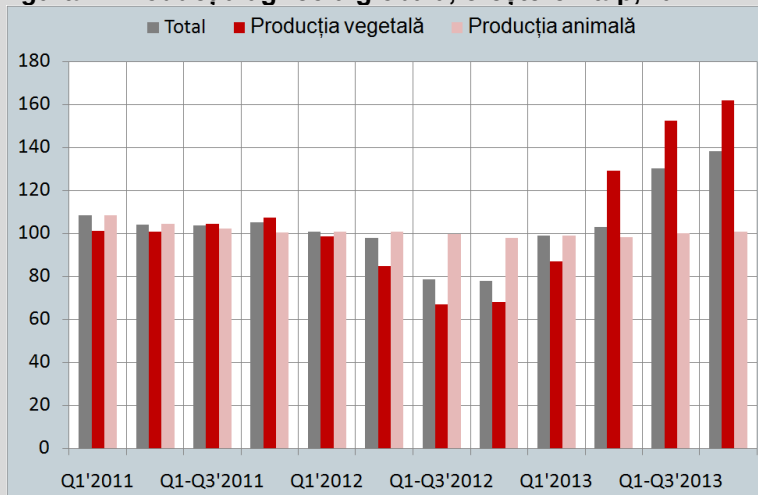

Sursa: calcule EXPERT-GRUP în baza datelor BNS și BNM;

¹ Pentru luna decembrie, volumul remiterilor și a exporturilor a fost estimat de autori.

■ Principalele tendințe economice

Figura 1. Producția agricolă globală, creștere f-a-p, %

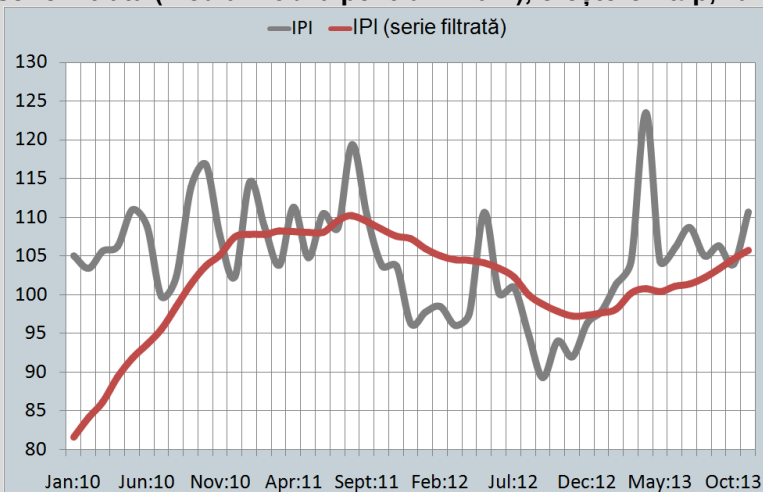
Sursa: BNS

AGRICULTURA

Creșterea agriculturii în anul curent a devansat efectele negative ale secetei din 2012 (în 2013 comparativ cu 2011 sectorul a avansat cu 7,5%).

În ian-dec'13, producția globală agricolă s-a majorat cu **38,2%** f-a-p, fiind determinată, practic, integral de creșterea spectaculoasă a producției vegetale (**61,8%** f-a-p). Totodată, sub-sectorul zootehnic a cunoscut o creștere lentă de doar **0,7%**, continuând evoluția, relativ, constantă din ultimii ani.

Figura 2. Indicele Producției Industriale (IPI), serie brută și serie filtrată (media mobilă pentru 12 luni), creștere f-a-p, %

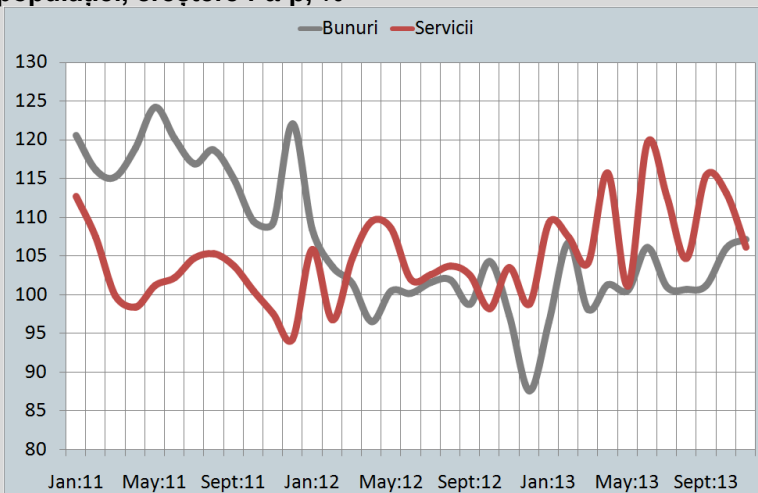

Sursa: BNS

INDUSTRIA

Sectorul industrial își continuă încet, dar sigur ascensiunea. În perioada ian-noi'13 IPI a avansat cu **6,6%** f-a-p (în noi:13 creșterea a fost de **10,7%** f-a-p). Cel mai mult la creștere au contribuit: producția de mașini și aparate electrice (**+4,1%**), fabricarea altor produse din minerale nemetalifere (**+1,8%**), prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor (**+0,5%**). Restricționarea exportului de vinuri pe piața Rusiei a afectat fabricarea băuturilor și ramura a scăzut cu **6,3%** f-a-p.

Figura 3. Comerțul cu bunuri (amănuntul) și servicii prestate populației, creștere f-a-p, %

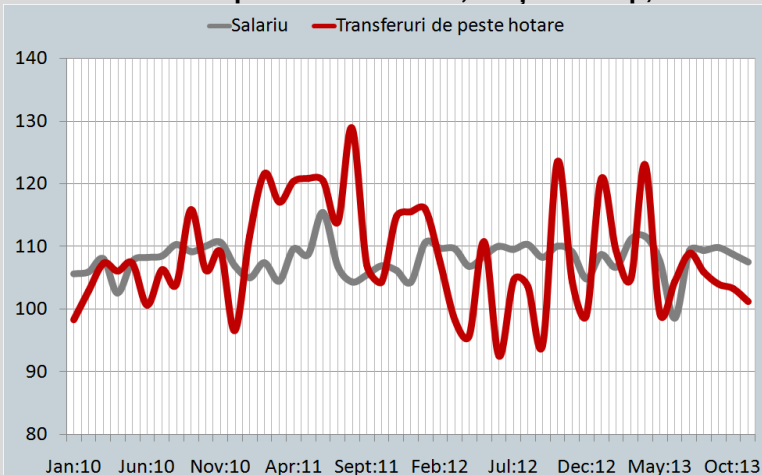

Sursa: BNS

COMERȚ INTERN CU BUNURI ȘI SERVICII

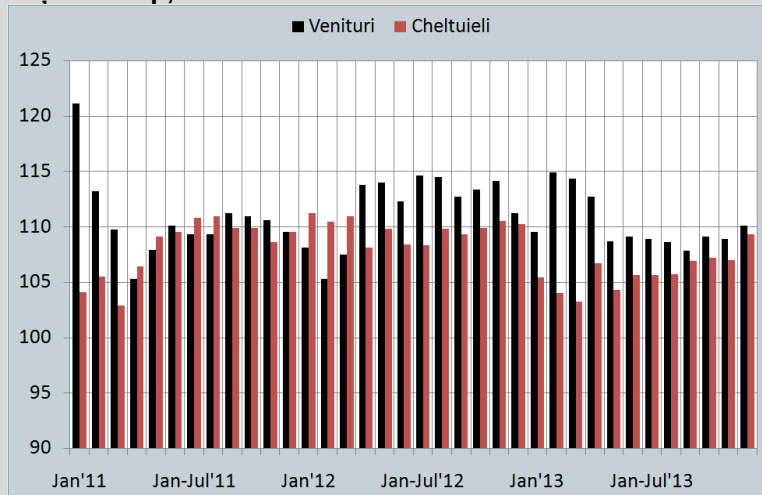
Comerțul se dinamizează, însă creșterea rămâne volatilă, în special din cauza evoluției serviciilor. În noi:13, cifra de afaceri a firmelor care practică comerțul cu amănuntul a crescut cu **7,1%** f-a-p, consolidând tendința demarată în aug:13. Volumului serviciilor prestate populației continuă să se majoreze, însă dinamica este oscilatorie, astfel creșterea din noi:13 (**6,1%** f-a-p) a fost sub cea din oct:13 (**13,1%** f-a-p).

Figura 4. Salariul mediu pe economie și transferurile de peste hotare în favoarea persoanelor fizice, creștere f-a-p, %

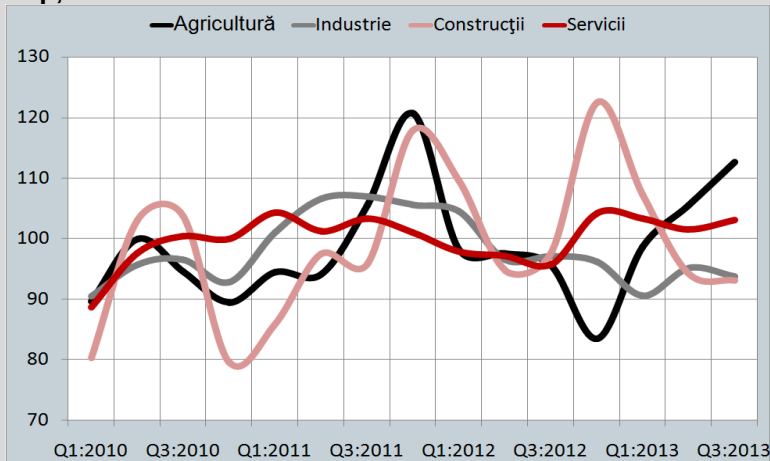
Sursa: BNS și BNM

Figura 5. Veniturile și cheltuielile Bugetului Public Național, creștere f-a-p, %

Sursa: Ministerul Finantelor

Figura 6. Populația ocupată în sectoarele economiei, creștere f-a-p, %

Sursa: BNS

VENITURILE ȘI CHELTUIELILE POPULAȚIEI

Se temperează creșterea veniturilor populației. În noi:13, transferurile din exterior pentru persoanele fizice au crescut doar cu **1,3%** f-a-p, prelungind scăderea ritmurilor de creștere demarată în iul:13 (cauza de bază fiind încetinirea economiei rusești). Din sept:13 salariul mediu și-a temperat creșterea, astfel în noi:13 majorarea a fost de **7,5%** f-a-p, în timp ce în oct:13 avansarea a fost de **8,7%**, iar în sept:13 de **9,8%**.

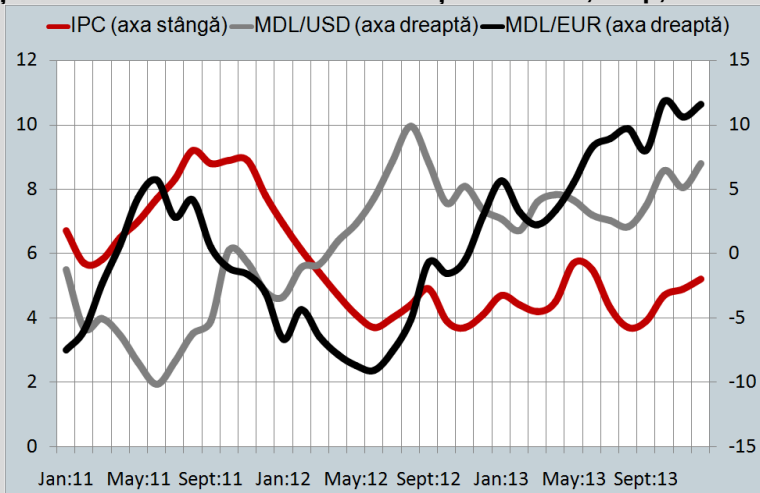
FINANȚE PUBLICE

Cu toate că s-a reușit reducerea decalajului dintre nivelul planificat și cel efectiv, în 2013 planul de încasări bugetare nu a fost realizat integral. În perioada ian-dec'2013 veniturile bugetului public național au crescut cu **10,1%** f-a-p și au depășit majorarea cheltuielilor, ce au avansat cu **9,3%**. În perioada ian-dec'2013 planul de încasări bugetare a fost executat în proporție de **99,6%**, însă comparativ cu 2012, când acest indicator a constituit **98%**, s-a realizat un progres.

PIAȚA MUNCII

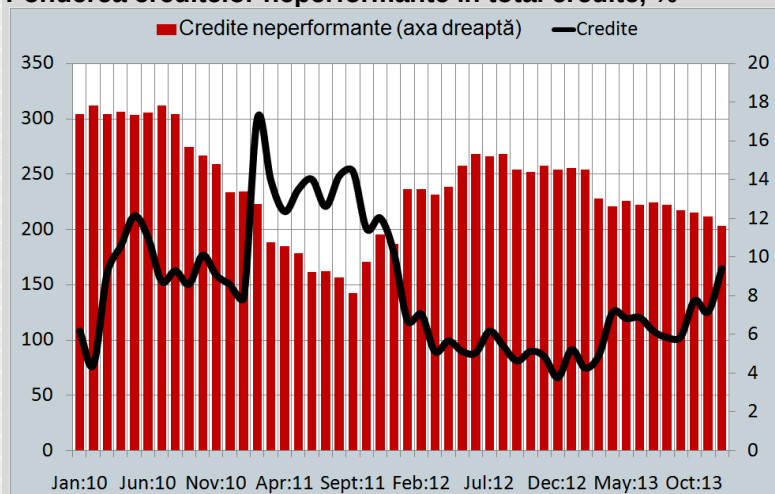
Evoluțiile economice pozitive se distribuie neomogen asupra angajării sectoriale. În Q3:13 populația ocupată în economie a crescut cu **4,3%** f-a-p. Majorarea s-a datorat sporirii numărului lucrătorilor din agricultură (**12,6%**), ce și-a revenit spectaculos, și din sectorul serviciilor (**3,1%**). Totodată numărul muncitorilor din industrie și construcții a scăzut cu **6,3%** și respectiv cu **6,9%** f-a-p.

Figura 7. Ritmul de creștere al Indicele Prețurilor de Consum și al cursului de schimb MDL/USD și MDL/EUR, f-a-p, %

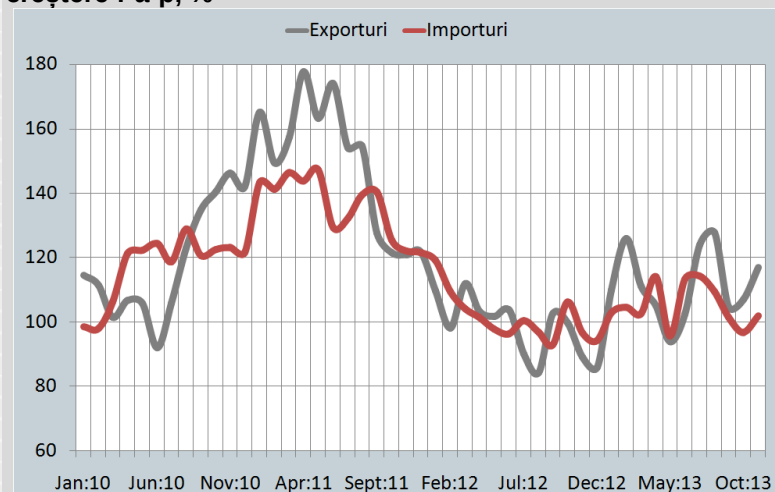
Sursa: BNS și BNM

Figura 8. Volumul creditelor noi acordate, creștere f-a-p, %; Ponderea creditelor neperformante în total credite, %

Sursa: BNM

Figura 9. Comerțul extern de bunuri al Republicii Moldova, creștere f-a-p, %

Sursa: BNS

PREȚURI ȘI POLITICĂ MONETARĂ

Efectele deprecierei monedei naționale încep să se resimtă în evoluția prețurilor. În dec:13 moneda națională a continuat să-și piardă pozițiile: MDL s-a depreciat față de USD cu **7%** f-a-p, iar față de EUR cu **11,6%** f-a-p. În dec:13, ritmul de creștere al Indiciului Prețurilor de Consum a fost de **5,2%** f-a-p, fiind în continuă majorare din aug:13. BNM nu a renunțat la promovarea unei politici monetare relaxate și a menținut rata de bază la **3,5%**, sub nivelul creșterii IPC.

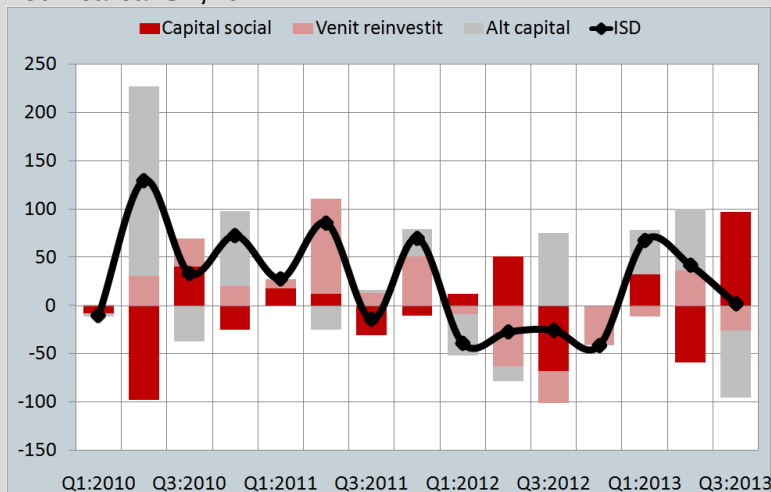
SISTEM BANCAR

Activitatea băncilor se intensifică, totuși progresele înregistrate sunt sub rezultatele anului 2011. În dec:13, volumul creditelor oferite a crescut cu **64,4%** f-a-p, ceea ce reprezintă cea mai mare ascensiune din 2013. Majorarea s-a datorat sporirii creditelor acordate persoanelor juridice, ce au contribuit la avansare cu **61,4%**. Ponderea creditelor neperformante în total împrumuturi continuă să se diminueze, și în dec:13 acest indicator a constituit la **11,6%**.

COMERȚ EXTERIOR

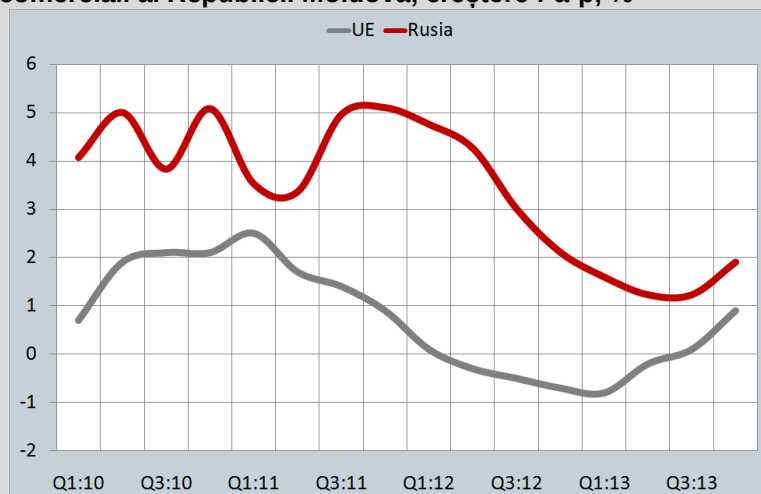
Creșterea exportului determinat de activizarea comerțului cu UE și statele terțe. În ian-noi'13 exporturile spre UE au crescut cu **12,7%** f-a-p, iar spre alte piețe (în particular spre Turcia și Elveția) cu **53 %** f-a-p. Încetinirea economică din Rusia și restricțiile pentru importurile unor produse din Republica Moldova a cauzat stagnarea exporturilor spre CSI. În ian-noi'13 importurile au avansat mai lent ca exporturile (**4,9%** comparativ cu **11,3%**).

Figura 9. Ritmul de creștere al ISD, f-a-p, % și contribuțiile la modificarea ISD, %

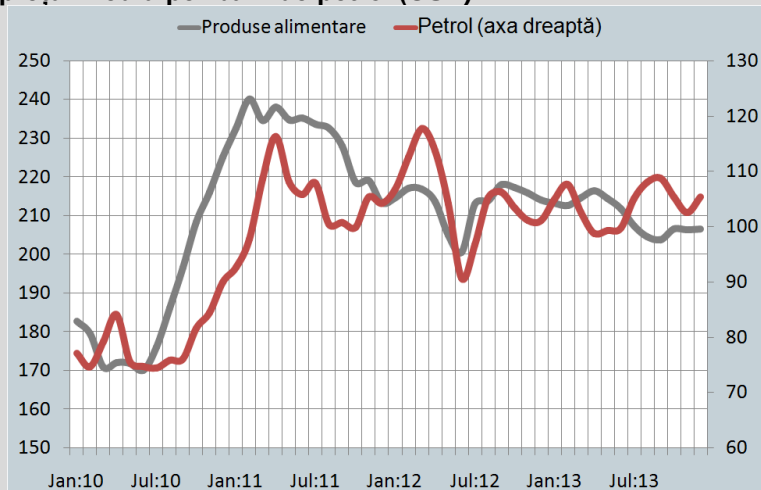
Sursa: BNS

Figura 10. Creșterea economică a principalilor parteneri comerciali ai Republicii Moldova, creștere f-a-p, %

Sursa: Eurostat și Serviciul Federal de Stat de Statistică a Rusiei

Figura 9. Indicele prețului mondial la alimente (puncte) și prețul mediu per baril de petrol (USD)

Sursa: FMI și FAOUN

ACTIVITATEA INVESTIȚIONALĂ

Creșterea influxul de Investiții Străine Directe (ISD) rămâne volatilă și în ultimele două trimestre se temperează rapid. În Q3:13 influxul de ISD s-a majorat doar cu 2,1% f-a-p, această avansare fiind cu mult sub creșterile înregistrate în Q2:13 (42,1%) și Q1:13 (67,7%). Investițiile în capitalul social au contribuit cu +97,2% la modificarea ISD, iar componentele: venitul reinvestit și alt capital au avut contribuții negative de -25,8% și, respectiv, -69,3%.

PRINCIPALII PARTENERI COMERCIALI

În pofida unor evoluții pozitive pe final de an condițiile economice externe sunt incerte. Economia UE își revine prea încet, după creșterea minoră din Q3:13, iar avansare estimativă din Q4:13 a fost de doar 0,9% f-a-p. În Q4:13 economia Rusiei a avansat estimativ cu 1,9% f-a-p reușind să devanseze ascensiunea de 1,2% din Q3:13, totuși faza de creștere lentă nu este încă depășită.

PIEȚELE GLOBALE

Pe piețele globale se atestă o ușoară stabilizare, totuși evoluțiile sunt volatile și induc incertitudine. După tendința descendentă din perioada apr-sept'13, prețurile produselor alimentare cunosc o evoluție constantă. Prețurile alimentelor au crescut cu 1,4% f-l-p în oct:13, s-au micșorat cu 0,1% f-l-p în noi:13 și au crescut cu 0,2% f-l-p în dec:13. Prețul țițeiului este volatil, înregistrând, în dec:13, o scumpire de 2,8% f-l-p, după ce în noi:13 s-a ieftinit cu 2,7% f-l-p.

■ Evoluții-cheie de politici în ianuarie 2014

Evoluția politicii	Comentariu EXPERT-GRUP
7 ianuarie Judecătoria de la Comrat a declarat ilegală decizia Adunării Populare a Găgăuziei de organizare a 2 referendumuri planificate pentru 2 februarie. Referendumurile sunt legate de alegerea opțiunii integraționiste (Uniunea Vamală versus Uniunea Europeană) și independența regiunii. Reprezentanții statului au semnalat depășirea atribuțiilor aleșilor locali atunci când s-a decis organizarea plebiscitelor. Totuși, în pofida deciziei instanței, autoritățile din regiune au organizat pe 2 februarie un „referendum” consultative pe marginea opțiunile integraționiste.	Anterior, EXPERT-GRUP a menționat că una din principalele provocări ale Guvernului pentru anul 2014 ține de menținerea centralizării puterii și aplicării legislației naționale pe întreg teritoriu al Republicii Moldova. Pe lângă perpetuarea situației tensionate legate de regiunile de est ale Republicii Moldova, se proliferază tendințe separatiste suplimentare în alte regiuni ale țării, susținute de anumite forțe politice interne. Organizarea așa-numitului referendum în Găgăuzia este un exemplu în acest sens și este o reacție la cursul de integrare europeană promovat de Guvern, în contextul pregătirilor pentru semnarea Acordului de Asociere cu UE. Așa-numitul „referendum” este unul ilegal, având în vedere faptul că subiectul abordat ține de politica externă a statului și vizează interesul național, fapt ce depășește competențele autorităților regiunii. Or, conform articolului 12 din Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei, referendumurile care pot fi organizate de Adunarea Populară țin doar de problemele locale ale regiunii. Pe parcursul anului curent asemenea provocări ar putea continua, eventual și în alte regiuni unde persistă anumite sentimente separatiste. Scopul acțiunilor respective tinde să compromită agenda de asociere cu UE promovată de autoritățile de la Chișinău și să destabilizeze situația internă în contextul alegerilor parlamentare. Pentru a evita potențiale conflicte și a atenua riscurile menționate, autoritățile trebuie să adopte o strategie eficientă de comunicare cu toate regiunile țării pe marginea obiectivelor strategice de integrare și să implice plenar regiunile în agenda de politici promovată de autoritățile publice centrale. Anume distanțarea politică a Găgăuziei și o comunicare insuficientă cu regiunea respectivă pe marginea obiectivului de integrare europeană a expus populația locală la anumite manipulări cu opinia publică și a alimentat reticența sporită a societății din regiune față de procesul integraționist european.
17 ianuarie La Chișinău a avut loc prima rundă de consultări pe ordinea de zi de asociere Republica Moldova-UE: instrumentul care va pregăti și va asigura punerea în aplicare a Acordului de Asociere, inclusiv a Acordului de creare a Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA). Reprezentanții din regiunea transnistreană au fost invitați la reuniune în calitate de observatori.	Pregătirile pentru semnarea Acordului de Asociere cu UE sunt în plină desfășurare și constituie o prioritate pentru Guvernare. Specificul anului electoral, atât pentru Moldova, cât și pentru UE, creează mai multe constrângeri și riscuri. Acestea țin, pe de o parte, de influența anumitor forțe politice din țară care promovează un vector integraționist diferit, precum și reticența sporită a unei importante părți din populația comunitară vis-a-vis de extinderea proceselor integraționiste ale UE. În pofida constrângerilor menționate, cel mai probabil Republica Moldova va semna Acordul de Asociere pe parcursul anului curent.
23 ianuarie La Chișinău a avut loc Conferința ministerială pentru agricultură și dezvoltare rurală a Parteneriatului estic. Un eveniment la care au participat șefii agriculturii din statele membre ale UE, Armenia, Belarus, Georgia, Republica Moldova și reprezentanți ai Comisiei Europene.	Sprijinul pentru agricultură ar putea deveni o piatră de temelie a reformelor economice în țările Parteneriatului Estic în baza cărora ar putea fi construite relațiile economice și comerciale mai strânse cu UE. Colaborarea în domeniul agriculturii cu țările UE și în special cu România, va contribui la îmbunătățirea performanței în agricultură, iar acest lucru va continua să se întâmple în următorii ani. În ceea ce privește principalele provocări cu care se confruntă agricultura și mediul rural, una dintre cele mai importante cerințe este existența unei politici clar definite, capabilă de a oferi predictibilitate și ușurință în aplicare, care să fie discutată și convenită cu mediul de afaceri, academic și

Evoluția politicii	Comentariu EXPERT-GRUP
	mediul de cercetare. O provocare importantă continuă să fie necesitatea de a alinia treptat siguranța alimentelor, respectarea standardelor sanitare și fito-sanitare conform normelor UE. Acestea și alte provocări vor necesita un angajament politic ferm.
30 ianuarie În perioada 15-29 ianuarie, o echipă de experți ai Fondului Monetar Internațional (FMI) condusă de dl Max Alier a purtat la Chișinău discuții cu autoritățile Republicii Moldova cu privire la politicile care ar putea sta la baza unui program susținut de FMI. Misiunea a ajuns la concluzia că economia Republicii Moldova și-a revenit puternic după seceta gravă din 2012. La încheierea vizitei, domnul Alier a afirmat că discuțiile pe marginea unui potential memorandum cu Guvernul urmează să continue pe parcursul următoarelor săptămâni.	Negocierile cu FMI niciodată nu au fost simple deoarece Fondul, de cele mai multe ori, insistă pe reforme care, deși vin să asigure sustenabilitatea fiscală și macroeconomică, sunt nepopulare pe termen scurt. Prin urmare, cu cât este mai aproape data alegerilor, cu atât este mai mare reticența autorităților să accepte asemenea condiționalități. În cazul dat, cele mai importante divergențe au putut fi atestate în jurul politicii fiscale și, în special în ceea ce ține de cota TVA de 8% pentru produsele agricole, dar și problema unui deficit bugetar destul de înalt planificat pentru anul 2014 (2,6% din PIB). Alte probleme care sunt, în mod tradițional, pe masa de negocieri cu FMI sunt transparența în sistemul financiar, sustenabilitatea sistemului de pensii, cheltuielile extensive pentru sectorul educației, evaziunea fiscală și reforma administrației publice centrale. Totuși, în pofida multiplelor mesaje transmise de presa autohtonă, trebuie să accentuăm că negocierile pe marginea noului program de finanțare cu FMI nu s-au încheiat, ci urmează să continue la distanță. Mai mult decât atât, există o probabilitate înaltă că noul memorandum cu FMI să fie semnat în lunile următoare, având în vedere importanța acestui acord pentru asigurarea încrederii față de comunitatea internațională și a partenerilor de dezvoltare.
31 ianuarie Raportorul Parlamentului European pentru Republica Moldova privind liberalizarea regimului de vize, Tanja Fajon a avut mai multe întrevederi cu mai mulți oficiali moldoveni. În cadrul discuțiilor, raportorul a declarat că va recomanda Parlamentului European anularea regimului de vize pentru Republica Moldova. Propunerea de ridicare a vizelor pentru moldoveni va fi supusă votului în comisia parlamentară pe 12 februarie. Ulterior, proiectul va fi dezbătut și supus votului în Parlamentul European, în luna martie.	Importanța liberalizării regimului de vize ține mai mult de rațiuni sociale și politice, decât de economice. Aceasta va spori esențial atractivitatea vectorului integraționist european pentru populație, în contextul în care nivelul euroscepticilor a atins nivele record. Totodată, o asemenea măsură ar spori atractivitatea deținerii pașapoartelor moldovenești pentru populația din stânga Nistrului, contribuind într-o anumită măsură la procesele de reintegrare a țării. Alte efecte țin de facilitarea migrației circulare pentru migranții moldoveni care deja activează în UE, care urmează să atenueze efectele sociale nefaste legate de plecarea pe termen lung a membrilor de familie. În același timp, liberalizarea regimului de vize nu va avea careva consecințe majore asupra creșterii fluxurilor migraționale spre UE. Cauza ține de faptul că aceasta nu va oferi oportunități suplimentare de angajare în UE. Mai mult decât atât, existența vizelor este pe de departe cea mai stringentă barieră pentru moldoveni de a emigra în UE². Totodată, există o probabilitate mică de reorientarea a unor migranți din CSI spre UE, având în vedere specificul diferit al cererii pentru migranți în aceste regiuni. Astfel, în timp ce majoritatea migranților moldoveni din CSI sunt bărbați, cu un nivel inferior de studii, care activează în sectorul construcțiilor, majoritatea migranților din UE sunt femei, activează în sectorul serviciilor și au un nivel de studii ceva mai înalt. Prin urmare, ambele piețe de muncă sunt mai mult complementare decât substituibile pentru migranții moldoveni.

² Raportul Național de Dezvoltare Umană 2012 – "Aspirațiile europene și dezvoltarea umană a Republicii Moldova", EXPERT-GRUP și PNUD Moldova

Anexe statistice

Tabelul 1. Principalii indicatori lunari

Indicatorul	Feb:13	Mar:13	Apr:13	Mai:13	Iun:13	Iul:13	Aug:13	Sept:13	Oct:13	Noi:13	Dec:13
Producția industrială, f-a-p, % schimbare	1,4	4,3	23,5	4,3	6,0	8,7	5,0	6,3	3,9	10,7	n.a.
Comerțul cu amănuntul, f-a-p, % schimbare	6,7	-1,9	1,3	0,6	6,1	1,0	0,7	1,2	6,0	7,1	n.a.
Servicii prestate populației, f-a-p, % schimbare	7,4	4,1	15,7	1,1	19,7	12,6	4,7	15,4	13,1	6,1	n.a.
Exportul de bunuri, f-a-p, % schimbare	25,9	11,1	5,0	-6,1	2,3	24,0	27,7	4,6	6,9	17,0	n.a.
Importul de bunuri, f-a-p, % schimbare	4,5	2,5	13,9	-4,3	13,3	14,2	9,3	1,4	-3,3	2,0	n.a.
Active oficiale de rezervă, milioane USD	2488,1	2469,1	2481,0	2475,3	2466,6	2507,6	2629,9	2722,2	2810,1	2813,1	2820,6
Transportul de marfă, f-a-p, % schimbare	41,3	31,0	25,2	1,2	5,3	25,4	40,1	34,3	19,5	33,0	65,9
Șomeri înregistrați la ANOFM (s-p)	27160	26324	24723	22107	19991	18670	17582	16846	17252	19045	20873
Salariul real, f-a-p, % schimbare	2,4	6,7	6,8	1,9	-6,5	4,8	5,5	5,7	3,8	2,5	n.a.
Venituri bugetare, f-a-p, % schimbare*	14,9	14,3	12,7	8,7	9,1	8,9	8,6	7,8	9,1	8,9	10,1
IPC, f-a-p, %	4,4	4,2	4,5	5,7	5,5	4,3	3,7	3,9	4,7	4,9	5,2
IPPI, f-a-p, %	2,8	3,4	3,7	3,0	2,9	3,3	3,4	3,4	4,1	3,0	4,0
Rata nominală de schimb MDL/USD (s-p)	12,25	12,41	12,31	12,52	12,53	12,73	12,82	12,95	13,12	13,12	13,06
Bani transferați de peste hotare, f-a-p, % schimbare	9,7	4,9	23,1	-0,5	4,5	9,1	6,0	4,1	5,9	6,3	n.a.
Agregatul monetar M2, f-a-p, % schimbare	26,1	23,4	25,0	26,7	26,7	26,4	25,7	25,0	29,7	29,0	29,2
Rata de bază a BNM, %	4,5	4,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Rata dobânzii pentru depozite bancare, % (s-p)	8,56	8,09	7,33	7,75	6,79	7,16	7,18	6,62	6,54	6,35	5,82
Rata dobânzii pentru credite bancare, %	13,23	12,77	12,4	12,21	12,03	12,05	12,09	11,79	11,94	12,10	12,51
Creditele neperformante ca procentaj din creditele totale	14,5	13,0	12,6	12,9	12,7	12,8	12,7	12,4	12,3	12,1	11,6

Sursa: BNS, BNM și calcule și estimări ale EG;

Tabelul 2. Principalii indicatori trimestriali

Indicatorul	Q4:11	Q1:12	Q2:12	Q3:12	Q4:12	Q1:13	Q2:13	Q3:13	Q4:13
Rata de creștere a PIB-lui real, f-a-p*, %	6,4	1,0	0,8	-0,2	-0,7	3,5	6,1	12,9	n.a.
Producția agricolă, f-a-p, % schimbare*	4,6	0,6	-2,1	-21,6	-22,4	-1,0	2,8	30,2	38,3
Lucrări de construcție, f-a-p, % schimbare*	1,4	4,9	3,6	0,8	-1,3	3,7	-0,1	-0,3	n.a.
Investiții în capitalul fix, f-a-p, % schimbare*	109,3	95,4	-0,6	-0,7	-4,1	-2,4	1,5	3,3	n.a.
Fluxurile nete de ISD, f-a-p, % schimbare	33,3	-51,3	-26,3	-68,2	-22,2	102,0	42,1	2,1	n.a.
Rata șomajului, %	6,2	7,2	4,5	4,8	5,9	8,1	4,7	3,9	n.a.
Rata de ocupare a forței de muncă, %	38,4	34,3	40,5	41,1	37,9	34,5	41,1	42,7	n.a.

Notă: * - cumulativ; (e) - estimat;

Sursa: BNS, BNM și calcule și estimări ale EG;